

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

XIV. An eadem anima informet singulas partes viuentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

NOTATIO PRO PRÆCEDENTI ASSERTIONE.

Sententiam hanc de indivisibilitate anime perfectorum viventium, in quarta assertione positam, mutaret proculdubio ipse author, si in hoc tractatu hunc tractatum, uti caperat, ultimis curis limasset. Quippe iam olim in Metaphysica, hanc tractans quam prius dixerat, oppositam dixerat probabiliorē d. sp. 15. scilicet 10. num. 32. Imo hoc ipso in lib. cap. 2. num. 19. censuit probabilissimam. Non erat tamen cur omnia plenē prout ab eo accepimus non hic tibi, Lector benevole, immutata dāremus, præsertim cum ea etiam sententia, quam hic defendit, probabilis certē sit, & in gratiam D. Thomæ suscepta videatur.

CAPVT XIV.

Vtrum eadem anima informet omnes, & singulas partes viventis.

1. **H**æc quæstio etiam pertinet ad explicandum animæ modum informandi. Cuius negatiua pars vera apparet. Primò, quia in diuersis membris, diuersæ, imò contrariæ reperiuntur dispositiones, cor enim in excellenti gradu calidum est, cerebrum verò in excellenti frigidum: ergo non potest eadem forma eas partes informare. Secundò, quando pars abscinditur, retinet eandem formam substantialem, quam habebat in toto, non retinet autem animam totalem: ergo partialem aliam, quam etiam habebat. Maior patet: tum quia non est à quo introducat nova: tum quia abscissa pars potest reuniri: retinet ergo eandem formam. Tertiò. In viuente quædam partes sentiunt, aliæ non sentiunt, sed vegetantur, ut ossa, aliæ nec vegetantur, nec sentiunt, ut sanguis, & capilli, incredibile autem apparet, quòd vna, & eadem forma tam diuersos effectus causet: ergo, &c.

2. Præsens difficultas minor est in viventibus, quæ formas habent diuisibiles, & extensas, nam in illis tota forma est in tota, & pars in parte, atq; adeo vna est forma informans totum, quamvis non simplex sit, sed composita, sicut etiam in non animatis contingit. Sit ergo prima conclusio. In viventibus, quæ animas habent extensas, vna est anima informans partes omnes, coalita tamen ex partibus diuersarum rationum partialium. Prima pars conclusionis probatur, quia viuens vnum per se est substantiale suppositum, cuius omnes partes sunt continuæ: ergo habent vnam formam eas informantem. Item vna integra à qua vnam habet formam, à qua vendicat esse, & vnitatem: ergo & viuens, quod non minus est vnum. Namq; ad vnitatem formæ non est necesse, ut illam entitas, quæ informat partem vnam, informet & alias, sed & satis, si vna sit ex compositione, & vnione plurium partium: sicut & corpus hoc solo modo dicitur vnum.

3. **S**ecunda pars conclusionis probatur primò, quia eiusmodi partiales formæ requirunt ex propria ratione diuersas dispositiones: ergo sunt diuersarum rationum. Item habent ex se diuersos effectus formales, nam pars formæ arboris quæ constituit folium non posset constituere radicem arboris, neque è contrario. Item operationes diuersarum partium sunt diuersæ, forma autem coaptatur diuersis partibus dispositionum. Tandem forma integra totius arboris, quæ informat radices, truncum, folia, &c. secundum se sumpta non

potest esse tam homogenea, sicut formæ ignis, aliàs nulla esset ratio, cur vna illius pars esset magis in vna parte materiæ, quàm alia: ergo non est tam similis, nec eiusdem rationis in omnibus partibus. ergo distinguuntur partes illius secundum partiales rationes. Nec inferas: ergo illæ partes non sunt continuabiles, quia sunt speciei diuersæ: nam id habet verum in ijs, quæ differunt totali specie, non verò in ijs, quæ partialiter differunt, & ordinantur ad integritatem totius suppositi, ut in proposito: & sicut in artificialibus partes diuersarum rationum vniuntur aliquo modo ad integrandum perfectum artificium, ita in naturalibus, &c.

4. Difficultas ergo quæstionis superest de his viuētibus, quæ habent animas indiuisibiles, de quibus fuit antiqua Platonis, & aliorum opinio, quæ Galenus refert 5. & 6. de Placitis, animam nostram in corpore non esse simplicem, sed ex multis compositam: ponebant enim animam concupiscibilem ad appetendum cibum, &c. quam aiebant esse in hepate, & animam irascibilem in corde, cuius munus est cohibere concupiscibilem, si esset effrenis, & tueri illam ab aduersarijs. Tertia ponebant rationalem in cerebro, quasi in arce ad imperandum, & gubernandum. Idem refert Albert. lib. 4. de Anima, cap. vlt. Philopon. in lib. de Anim. fol. 4. colum. 3. Idem sentit Pythagoras, differebat tamē in modo loquendi, volebat enim has esse tres animas totales, & consequenter plures animas congregari in homine: Plato verò non tres animas, sed tres partes animæ illas appellabat. Refert etiam Aristoteles 3. de Anima, text. 90. Cicero i. Tulliana, qui Platonem sequitur cum Galeno, & Tertullian. in tom. 3. lib. de Anima, cap. 24. & lib. de resurrectione carnis. Philo Iudæus lib. de eo, quod deterius potius insidiari soleat, pagin. mlii 112. & lib. i. Allegoriar. pag. 36. & lib. 2. pag. 54. Simonportus lib. de mente humana, c. 70. Et id tribuit Aristoteli, eo quod secundum eum anima tantum est in corde, quod certe insinuat libro de communibus animal. motu in fine, ubi ait, *Quæritur ca non est opus in quo quo membro animam inesse, sed cum incerto principio consistat, reliqua membra, quod illi adiungantur, vniuntur atque officia per naturam obueniunt sua* Idem insinuat lib. de uenture, c. 1. Itemq; Albert. Magn. 2. de Anima, tractat. 1. cap. 27. sed obiter Aristoteles vero exponendus est, loqui scilicet de vi motiua, vel secundum principalem partem, ut aiunt, quod anima sit in corde, ut p. animab. in prima sede, non quod non sit in alijs.

5. Est alia opinio, quæ ponit vnam animam informare totum corpus, tamen præter illam, inquit, quæ informat, esse diuersas partiales formas in diuersis partibus heterogenicis: quam tenent multi medici, quos refert, & sequitur Nyphus, de generatione, text. 7. ac videtur esse opinio Commentatoris 12. Metaphys. text. 17. ubi ait, quod totum animal, & partes eius conueniunt in forma totius, differunt tamen in formis specificis ipsarum partium. Idem tenet Antonius Andr. 7. Metaph. q. 17. Venetus 2. de Anima, q. 23. Et quidam eorum aiunt, has partiales formas esse adeo imperfectas, ut nequeant subsistere sine totali. Alij, ut nullum esse existentie tribuant, sed quodammodo partiale.

6. Contra has opiniones sit secunda conclusio. In viventibus, quæ habent animas indiuisibiles, eadem anima est, & nulla alia forma, quæ informat eas partes viventis, quæ inter se continuæ sunt, & in quibus est aliqua operatio vitalis. Hæc est D. Thomæ, & communis Theologorum in 2. dist. 17. ubi Gregor. q. 1. Heruas tract. de pluralitate formarum. Idem tenent Philosophi serè omnes in libro de Anima. Videndus est Albert. tract. 5. cap. penult. & ex medicis Nyphus supra in recognitionibus, Turisanus lib. 2. in Galenum Commento 12. dubio.

SVAREZ
de Angelis, op.
de 6. d. d. rum, et
anima.

Tom. 1. Tom. 2.
D. V. 2.

dubio 4. Valles lib. 4. controuerfiar. in fine, & lib. 2. cap. 14. Probatur. Nam si partes heterogeneæ haberent partiales formas diuerfas, vel omnes informarentur poſtea quadam anima totali, vel non: vtrumque autem iſtorum eſt impoſſibile: ergo.

Probatur minor quoad primam partem. Nam ſi habent partiales formas, & rursus animam totalem, in eadem parte eſſet pluralitas formarum ſubſtantialium, quod ſæpe probatum eſt eſſe impoſſibile.

Item ſi anima totalis informat omnes partes, manet eadem difficultas, ſcil. quod diuerſas diſpoſitiones in illis habeat, & quod non præbeat illis idem eſſe, quare ſuperflue adduntur partiales formæ. Item arguitur tertio. Nam ſi os, v. g. habet partialem formam, per illam conſtituitur in tali eſſe, id eſt, in eſſe oſis: ad hoc enim ponunt prædictæ formæ, aliæ ſuperflue ſunt: ergo anima totalis nullum effectum formalem habet in tali parte, quia non præbet illi aliud eſſe: ergo non informat illam.

Item quia illæ partiales formæ debent eſſe animæ, aliæ non habent operationem vitalem, nec diſpoſitionem vitæ, & conſequenter fuiſſent ſuperflue, quod non eſt aduertendum: eſſent ergo in eadem parte viuentis plures animæ, quod improbatum eſt cap. 5. Si vero dicatur ſecundum, ſcil. quod partes non informantur anima totali, ſed tantum ſuis partialibus formis. Contra arguitur. Vel illæ partes habent inter ſe continuationem, vel non: ſi habent, ex illis integrabitur vna anima, quæ erit diuiſibilis, & extenſa contra id, quod ſupponimus de indiuiſibilitate prædictarum animarum. Si autem non habent continuationem: ergo quælibet per ſe conſtituit ſuum ſuppoſitum viuens: & animal ex eis reſultans non erit per ſe vnum, ſed per acciſſens aggregatum multorum.

Secundò, ſi hæc anima indiuiſibilis non eſt in omnibus partibus, erit ſaltem in vna: peto ergo, an illa ſit organica, nec ne? Si non eſt organica: ergo talis forma non eſt actus corporis phyſici organici: ergo non eſt anima: ſi eſt organica: ergo ſicut informat partes diuerſarum rationum in illa parte, ita poterit informare partes diuerſarum rationum in toto: ergo ſuperfluunt partiales formæ. Rurſus interrogo, quænam ſit illa pars. Dices eſſe cor. Contra: nam vis ſentiendi non provenit poſitiſſimè à parte illa, ſed à cerebro, & vis vegetandi ab hepate: ergo potius eſt anima in aliqua iſtarum partium, quod ſi concedas, argumentum plane concludit eſſe in omnibus: nam probatum eſt ſupra eſſe eandem formam, à qua omnes illæ vires procedunt, ergo ſi poteſt vna forma, & eadem has partes adeo diuerſas informare, poterit informare alias. Præterea, quia ſi hæc forma tantum eſt in vna parte: ergo non eſt forma totius. Dices formam totius appellari, quia in vnicâ parte exiſtens gubernat, & inſluit in omnes alias: ſed falſò dices: tum quia nulla eſt pars in huiusmodi animalibus, quæ ſola ipſa ſit principium omnium virtutum totius, vt poſtea dicemus. Tum quia hoc dato, poſſet illa dici gubernator, aut motor totius corporis, non tamen vera forma totius. Tertio arguitur. Nam ſupra cap. 13. num. 11. multis experimentijs oſenſum eſt, operationes, quæ ſunt in diuerſis partibus viuentis, procedere ab eadem anima: ergo illa eadem anima informat omnes partes. Patet conſequentia, quia tales operationes ſunt vitales: ergo procedunt à forma informantē. Et confirmatur. Nam operationes partium procedunt à forma informantē illas, & procedunt ab eadem anima: ergo eadem anima informat illas. Quartò. Anima eſt actus primus dans eſſe cõpoſito: ergo dat eſſe omnibus partibus, nam eſſe totius conſurgit ex eſſe partium, ideoque impoſſibile eſt intelligere, quod alia ſit forma totius, &

alia partium. Quintò ſi manus haberet ſuam partialem formam, etiam diuiſa poſſet conſeruare illam, ſaltem aliquo tempore: manet enim cum eſſdem diſpoſitionibus, quas antea habebat, & ſola ſeparatio non eſt ſufficiens cauſa inſtantanæ corruptionis. Conſequens verò eſt falſum, ait enim Ariſtoteles 4. Meteor. cap. vlt. 1. de generat. animal. cap. 19. 7. Metaph. text. 25. & 1. de Anim. cap. 1. quod manus abſciſſa eſt æquiuocè talis: ergo. Sextò. Tandem conſeſſio eſt plurimum conſona fidei afferenti animam per ſe, & eſſentialiter vniri corpori humano, vt habetur Concilio tertio Lateranenſi ſeſſ. 8. Corpus autem humanum eſt id, quod varijs membris conſtat, & non aliqua pars illius. Faciunt pro hac conſeſſione ſupra adducta cap. 6. & 12.

Ad primum reſpondetur eſſe differentiam inter formam diuiſibilem, & indiuiſibilem, quod diuiſibilis tota reſpicit totam materiam, & pars partem, forma verò indiuiſibilis reſpicit vt adæquatum ſubiectum totam materiam, partem verò non reſpicit per ſe, ſed in quantum integrat totum, quare non eſt inconueniens, quòd eadem forma in diuerſis partibus requiratur diuerſas, & contrarias diſpoſitiones, quia ex illis partibus reſultat vnum integrum ſuſceptiuum attemperatum iuxta exigentiam formæ. Ad ſecundum negatur maior. Ad primam eius probationem reſpondetur idem argumentum eſſe de quacunque forma cadaueris: eadem ergo eſt ſolutio alibi tradita. Ad ſecundam reſpondetur. Si pars non totaliter abſcindatur, non amitti animam, ſi verò totaliter, ſunt quidam non poſſe iterum informari illa anima, videri tamen habere aliquam operationem vitalem propter vnionem intimam, quam habet cum alijs partibus abſque noua informatione. Ita reſpondent Nyphus, & alij: videtur tamen valde probabile poſſe iterum reuniri, & informari eadem anima per modum nutritionis. Nam ſicut illa anima poteſt vniri ſibi materiam cibi, & informare, ita poteſt reunire ſibi materiam partis abſciſſæ, & informare, maxime ſi illi coniungatur ſtatim antequam amittat diſpoſitiones proprias. Neque in hoc appareat ratio impoſſibilitatis, imò nec tunc fiet propriè regressus à priuatione ad habitum, quia materia illa non fuit ſimPLICITER ſeparata à forma, ſed ex parte. Tertium argumentum difficilius eſt, nam petit, vt explicemus, quo modo primò, & per ſe differant partes heterogeneæ: hoc verò abundè expoſuimus ſupra cap. 2. n. 19.

Ex quibus ſequitur hæc tertia conſeſſio. Anima indiuiſibilis, & nulla alia eſt tota in toto, & tota in qualibet parte. Ad cuius probationem ſupponit D. Thomas 1. p. q. 76. art. 8. triplicem totalitatem formæ. Prima eſt eſſentialis, quæ conſurgit ex compoſitione generis, & differentię, ſecundum quam totalitatem quælibet forma etiam diuiſibilis eſt tota in toto, & tota in qualibet parte, quoniam in qualibet parte formæ eſt tota eſſentia formæ. Secunda totalitas eſt potentialis, vnde vocatur totū potentiale, & ſecundum hanc nulla anima etiam indiuiſibilis, eſt tota in qualibet parte, quia non in omnibus habet omnes potentias. Tertia eſt totalitas quantitativa, & ſecundum hanc formæ quidem diuiſibiles, non poſſunt eſſe totæ in qualibet parte, quia cum ſint extenſæ, adaptantur quantitati, vt pars ſit in parte, ac tota in toto: formæ verò indiuiſibiles, cum non habeant partes, earum totalitas poteſt dici ſolū entitativa, & ſecundum eam totam dicuntur eſſe in qualibet parte, quam informant. Ita patet expoſitio, & probatio conſeſſionis quoad vtramque partem. Atque hinc intelligitur, quomodo res indiuiſibilis valeat totam materiam diuiſibilem, & extenſam

8. Ad 1. argu. in n. 1.

Ad 2. ibid.

Vide diſp. 14. Metaph. ſeſſ. 3. à n. 20.

Ad 3. ibid.

9. Aſſerſio.

Notatio triplicis totalitatis pro aſſerſione ex D. Thoma. Pri. no. 2.

3.

Concluditur probatio aſſerſionis.

G

Franc. Suarez de Anima.

Inferat ut 1. cū
tra proximā
esset.

Ad primam
instantiam.

Ad 2.

teniam informare, non enim est indiuisibilis in-
star puncti, vt D. Thom. adnotat de spiritualibus
creaturis ar. 4. ad 16. Nā punctum ad genus quan-
titaris pertinet, anima verò indiuisibilis trāscen-
dit aliquo modo genus quantitaris, & ideo non
circumscribitur sicut res quanta, neque vni solum
puncto limitatur, sed in diuersis partibus simul
tota esse potest. Inferes primò: ergo tota anima
est in digito, atque adeo vnus digitus homo est,
cū nihil aliud homo sit, quā compositum ex
materia, & forma rationali. Secundo inferes in-
tellectum esse in pede, si anima tota in pede est.
Tercio animam posse ascendere simul, & descen-
dere, si, v. g. simul alteram manum attollam, alte-
ram deprimam. Quarto animam totam si in ma-
nu est, retrahi ad reliquum corpus, si fortè ma-
nus præciatur, quæ omnia videntur absurda.
Ad primum negatur posterior sequela, nam ho-
mo significat per se subsistens in natura humana:
at digitus non est huiusmodi. Itaque homo solum
dicitur compositum ex anima, & materia illi adæ-
quata, in qua scilicet valeat à se conseruari, quodque
habeat potentias omnes, & passionēs naturæ de-
bitas, ac per illas operatur, quod nulli parti qua-
drat. Vnde intelligitur ratio, cur in homogeneis
pars recipiat denominationē totius, non verò in
heterogeneis. Ad secundum negatur intellectum
esse in parte corporis, cum sit in anima immedia-
tè, nec valet illa consequentia: Anima est in pede,
intellectus est in anima: ergo intellectus est in pe-
de: fit enim argumentum in quatuor terminis,
cum variatur modus essendi, est siquidem in pede
anima, vt informans, intellectus verò in anima, vt

inhærens, in corpore autem nullo modo. Vnde so-
lum sequitur, intellectum esse in anima informā-
te pedem, dici tamē improprie potest intellectum
esse in capite ratione sensuum illi ministrantium.
Ad tertium Caiet. p. quest. 76. ar. 8. putat animam
tantum mutari, cum totus homo mutatur, & quod
tantum est definitiue in toto homine: idem signi-
ficat S. Thomas in 1. dist. 37. quest. 1. art. 3. ad 4. Sed
non dubito, quin ad motum brachij anima mu-
tetur, nam mutatis nobis, vt ait Aristoteles, mu-
tatur ea, quæ sunt in nobis, vt ait Aristoteles, mu-
tantur ea, quæ sunt in nobis, atque si confideretur
anima prout est in brachio, mutat certè res-
pectum prioris propinquitatis, aut distantie. Re-
spondetur ergo non esse inconueniens eandem a-
nimam simul ascendere, & descendere secundum
diuersas partes, in quibus est. Ita melius D. Thom.
quest. de Anima, art. 10. ad 12. Sicut corpus Christi
Domini in diuersis hostijs existens simul ascendit,
& descendit, illi vero motus simpliciter contrarij
non sunt, quia nec per eandem lineam, neque inter
eosdem terminos exercentur. Ad quartum cum
pars diuiditur, neque anima corrumpitur, neque
retrahitur, sed eodem modo manens in cæteris
partib. definit informare partem diuisam: idem-
que dicendum de formis animalium perfectorum,
quia non à singulis partibus, sed à toto corpore in
suo esse pendent. Et hæc sufficiunt de substantia a-
nimæ, per quæ dilucidantur quæstiones 75. 76. &
90. primæ partis D. Thomæ, exceptis paucis, quæ
ibi tangit, pertinentibus ad doctrinam de ge-
neratione, quæ suo etiam loco sunt
expōita.

E. L. E. N. C. H. V. S.

CAPITVLM. LIBRI SECVNDI.

- CAP. I. **A**N potentia anima ab ea realiter distinguantur.
II. **A**N potentia inter se per actus, & obiecta distinguantur.
III. **A**N potentia anima ab ea fluant, & in ea subiectentur.
IV. **A**N nutrimentum sit obiectum potentie nutritiue.
V. **A**N sanguis sit nutrimentum solum, & etiam anima a substantia.
VI. **A**N mutatio sit omnibus viuentibus necessaria.
VII. **A**N generatio sit propria actio viuentium.
VIII. **Q**uo modo, & ordine perficiatur generatio.
IX. **Q**ua sit potentia nutritiua, & augmentatiua.
X. **Q**uid sit potentia generatiua, & an distinguatur à nutritiua.
XI. **Q**uodnam sit potentie nutritiue subiectum.
XII. **Q**uodnam sit subiectum potentie generatiue.

LIBER